

“Catalunya no té unitat política ni cohesió per reclamar el concert econòmic”

Joan B. Casas és degà del Col·legi d'Economistes de Catalunya i vicepresident de l'Institut Ignasi Villalonga d'Economia i Empresa

El model de finançament pactat amb l'estat esprem al màxim l'Estatut?

—Hi ha una qüestió clau per respondre, que és saber si es manté el prin-

cipi d'ordinalitat, perquè els números es poden fer de moltes maneres i pugen i baixen en diferents circumstàncies. Hi ha un compromís d'arribar el 2012 al 105 % sobre la mitjana de finançament

per capita. i cal veure si, junt amb d'altres mesures, efectivament es compleix l'ordinalitat.

—I hem d'esperar el 2012 per saber-ho?

—Ho sabrem quan tinguem les xifres ben tancades i sapiguem també exactament quants diners rebrà la resta de territoris, perquè no és un model només per a Catalunya.

—En qualsevol cas, i amb les primeres xifres i indicacions del model,

“Estar en el 105% de finançament per capita no garanteix d'entrada el principi d'ordinalitat”

creieu que aquest principi queda garantit?

—Si es ratifiquen les xifres que ja han corregut com a bones a Catalunya, penso que el principi estricte d'ordinalitat no està assegurat. Aquest principi ha de permetre que, prenent un paràmetre determinat, com ara el PIB per capita, la renda disponible o els ingressos tributaris per capita, una vegada fet el procés d'anivellament, no perdem posicions dins del rànquing de l'Estat.

—Per tant, si no es compleix aquest principi, no s'ha respectat l'Estatut?

—Cas de que no es complís, efectivament voldrà dir que aspiràvem a més i no ens n'hem sortit.

—Amb les negociacions finals, l'estat garanteix que el 2012, i no el 2011 com es demanava inicialment, Catalunya estarà cinc punts per sobre de la mitjana espanyola en finançament per capita, moment en què ingressarà uns 3.800 milions d'euros addicionals. Què implica haver passat del termini de tres anys a quatre per arribar al desenvolupament total del model?

—Vol dir que els recursos que tens el quart any els hauries de tenir ja el tercer, per tant, aquest decalatge entre el tercer i el quart any teòricament el perds. Aleshores la Generalitat ha d'assumir el cost financer que suposa que el finançament no es desplegui totalment al cap de tres anys, sinó de quatre.

—Quin és aquest cost financer?

—És la diferència entre la xifra del tercer any i la del quart. Segons les primeres xifres que s'han donat, el tercer any tindriem 3.100 milions, i el quart, uns 3.800. Per entendre'ns, perdríem 700 milions.

—El model de finançament pactat per a Catalunya, li dona més autonomia financera que l'acord del Majestic?

—La cistella d'impostos és més alta amb el model que preveu l'Estatut, i en tot cas hi ha un 25 % dels recursos tributaris que es quedaran a Catalunya i no estaran sotmesos a cap procés d'anivellament. Per tant, hi haurà més auto-

nomia financera. Es clar que en relació al sistema fins ara vigent, l'actual presenta avantatges, com no podia ser d'una altra manera. Però l'autonomia financera pot arribar a ser només un tema de caixa, perquè es depèn de les despeses. Fins ara hi havia un fons de suficiència en què si amb allò que recaptava Catalunya no n'hi havia prou per cobrir la despesa, l'estat ho aportava. Ara el que es farà és tenir més autonomia financera i més recursos, que no és poc, però continuar dependent del volum de la despesa.

—És, globalment, un bon pacte?

—Insisteixo, tot dependrà de sis'acaba complint i en quina mesura el principi d'ordinalitat i de com els vagi a la resta de comunitats. El govern està molt content, però també ho estan el govern d'Andalusia, el de Múrcia, etc. Caldrà veure si tenim un tracte de favor en finançament o si som iguals que la resta.

—Per tant, hem d'entendre que el fet que l'estat garanteixi que Catalunya estarà per sobre de la mitjana en finançament per capita, no garanteix el principi d'ordinalitat.

—Exactament. El fet que el 2012 estiguem a la mitjana, fet que s'ha de valorar obviament com a positiu, no garanteix automàticament d'ordinalitat, perquè hem de saber d'on partim. Catalunya té el 118 % de PIB sobre el 100 % espanyol, però després d'impostos es queda en el 104 %. Per tant, de la quarta posició passa a la novena. Si mirem el finançament per capita, estem al 95,9 %, si passem al 105 %, encara en tindrem uns quants al davant, per tant, aquest 105 % no ens garanteix d'entrada el principi d'ordinalitat. Catalunya és la tercera per recaptació i la desena en disponibilitat de recursos. En tot cas, cal veure com evoluciona el model per treure conclusions més clares sobre si es compleix o no l'ordinalitat.

—ERC va advertir que si el model no era satisfactori, no li donaria suport i apostaria pel concert econòmic. En d'altres ocasions CiU també hi ha apel·lat. Quins avantatges comportaria per a Catalunya un concert?

—Amb el concert econòmic queda molt clar quin és el mecanisme de funcionament. Catalunya recaptaria tots els impostos amb una certa capacitat normativa, i aleshores pactaria amb l'estat quina quantitat li deuria pels serveis prestats al seu territori. Per tant, és un sistema clar i transparent. I en segon lloc, per les xifres històriques dels territoris amb sistema de concert queda clar que és un mecanisme enormement avantatjós per als ciutadans de Navarra i el País Basc, perquè qualsevol que sigui el paràmetre que utilitzem per comparar territoris, sempre apareixen al capdavant, seguides de Madrid. En els territoris amb capacitat de generar renda, s'ha demostrat que el concert econòmic és una bicoca. Per bo que sigui el model de finançament nou, no és comparable amb el model de concert.

—Políticament, ara per ara és inviable a Catalunya.

—Evidentment, no hi ha possibilitat. Amb l'experiència basca i navarresa sí que reduiríem el dèficit fiscal.

—Un dels principis de l'Estatut aprovat el 30 de setembre del 2005 pel 90 % del Parlament de Catalunya establia que els resultats del finançament havien de ser equiparables als del concert econòmic en un futur, reduint dràsticament el dèficit fiscal. En quin punt ens trobem en aquest sentit?

—Penso que el dèficit fiscal, que ara es troba en el 10 % del PIB català, no s'incrementarà. Ara bé, en la proporció en què es reduirà ja ho veurem, perquè en aquest cas també dependrà del compliment o no del principi d'ordinalitat.

—Amb el concert, el dèficit es reduiria dràsticament?

—Absolutament, com he dit només cal veure què tenen bascos i navarresos. Hi hauria una disponibilitat de recursos brutal, i la despesa per habitant del govern català seria infinitament més elevada que ara.

—Per la seva banda, l'estat perdria uns ingressos considerables.

—És clar, aquest és el drama. El concert té un aspecte polític, que és que dona molta autonomia financera real, i un segon aspecte econòmic, i és que Catalunya és massa important per a la caixa de l'estat perquè se'n pugui desprendre. Ara bé, això no tindria per què ser així, de fet tot

depèn de la quota que pactis amb l'estat, pots recaptar-ho tot i pactar entregar la mateixa quantitat que ara, i per tant, no hi perdrien. Sí que es canviaria però la posició en la negociació. No és el mateix negociar per equilibrar el teu pressupost que el que l'hagi d'equilibrar amb la teva aportació sigui l'altre. La renda per capita de bascos i navarresos és la més elevada de l'estat amb diferència, i una de les més altes d'Europa.

—**L'opció del concert sembla difícil de rebutjar per a un partit que es defineixi com a catalanista, sobiranista o independentista. Al Parlament hi ha majoria nacional (ERC i CiU). Per què no hi ha una reivindicació conjunta?**

—A Madrid mai no hi haurà disposició. Reclamar el concert econòmic precisa d'una unitat política i d'una cohesió que a Catalunya està molt lluny de ser-hi. Jo no veig a curt termini cap possibilitat de concert. El model de finançament aprovat estarà vigent com a mínim cinc anys.

—**Entre el capítol de finançament de l'Estatut del 30 de setembre i el que s'ha aprovat ara, quines semblances hi ha?**

—L'Estatut del 30 de setembre tenia essencialment, en l'àmbit financer, la demanda de recaptar el 100 % dels impostos i la reafirmació de la bilateralitat, dues qüestions que ja no hi són. De fet, el model s'aprovarà en el

“Caldrà veure si tenim un tracte de favor en finançament o si som igual que la resta”

Consell de Política Fiscal i Financera en una taula multilateral. Amb el model aprovat, ningú discuteix que, estem molt lluny de tenir resultats pròxims al concert, són dos models totalment diferents.

—**Fins i tot el PSC s'havia avingut al redactat en què es demanava que els resultats del model tendissin als d'un concert.**

—Això no costa res de dir. La Constitució espanyola no diu que Euskadi i Navarra hagin de tenir un percentatge d'ingressos i unes rendes per càpita molt més alt que la resta, per tant, com a objectius els partits poden dir el que vulguin. De fet, si no es qüestiona el model de concert i a Espanya seriosament ningú el qüestiona, i no parlem d'Euskadi o Navarra, és de sentit comú aspirar a tenir els mateixos resultats. El concert dona uns resultats espectaculars, i en cap cas un model de finançament per a quinze comunitats no pot donar ni de bon tros els mateixos resultats.

—**Si Madrid hagués respectat l'Estatut del 30 de setembre votat sobiranament per Catalunya, ara la situació seria molt diferent?**

—Evidentment, perquè hi havia elements propis del concert econòmic com la recaptació d'impostos i la negociació bilateral.

—**Creu que ara la classe política deixarà passar aquests cinc anys de vigència inicial del model sense intentar fer un pas més enllà?**

—I tant, no hi ha cap possibilitat, ni de lluny, de plantejar res en els propers cinc anys. Si acabem d'aprovar un model que ha costat molts mesos de negociació, i tal com està la situació a Catalunya, veig difícil que es pugui plantejar un pas qualitatiu com és el concert.

TINA BAGUÉ

Gemma Aguilera